

Politica reglementării conflictelor de interese pentru Consiliul național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control al tuberculozei

Introducere

Controlul și prevenirea tuberculozei și a infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală necesită o abordare comprehensivă, multidimensională și intersectorială. Aceasta presupune implicarea diferitor participanți, reprezentând diferite domenii: social, medical, juridic, de dezvoltare etc., dar și diferite sectoare: public de stat, nonguvernamental, privat, religios, academic, agenții de dezvoltare etc.

Prin Hotărârea de Guvern nr. 825 de la 3 august 2005, a fost aprobată instituirea Consiliului național de coordonare a programelor naționale de profilaxie și control a infecției HIV/SIDA, infecțiilor cu transmitere sexuală și de control și profilaxie al tuberculozei (în continuare Consiliul național de coordonare TB/SIDA), care are drept scop coordonarea și monitorizarea activităților sus-numitelor programe și, în acest context, a proiectelor de susținere a acestora. Actualmente Consiliul întrunește 22 persoane, reprezentând diferite sectoare: public de stat – 9, ONG - 5, inclusiv 1 reprezentant al persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA, agențiile internaționale și bilaterale de dezvoltare - 8.

În cadrul activității în Consiliul Național fiecare reprezintă nu doar organizația, dar un constituent. Din cauza diversității de interese și perspective reprezentate de acești participanți, este foarte important să se opereze într-o manieră de echilibru, de colaborare, transparență și deschidere.

Definiție: Un conflict de interese apare când o persoană sau instituție interesată participă personal și substanțial în procesul de luare a unei decizii privind o problemă de interes financiar, personal, profesional, care într-o măsură directă va avea efect asupra sa sau organizației pe care o reprezintă.

Note definitorii:

Persoană sau instituție interesată poate fi orice membru sau instituție reprezentată în Consiliul național de coordonare TB/SIDA și angajații Secretariatului CNC.

Persoana interesată (director, președinte, membru, lucrător) **nu poate folosi** poziția sa, informația pe care o deține din cadrul instituției (organizației), unde activează pentru a obține un beneficiu financiar ori de alt gen pentru sine ori pentru o terță persoană, instituție, inclusiv și pentru o organizație non-profit sau de caritate.

Instituția interesată nu poate folosi poziția sa, puterea de luare a deciziilor directe sau prin intermediul unor consilii pentru a obține un beneficiu financiar ori de alt gen pentru sine ori pentru o terță persoană, instituție, inclusiv și pentru o organizație non-profit sau de caritate.

A participa personal înseamnă a participa direct, incluzând, de exemplu, considerarea problemei în care persoana este interesată la ședința Consiliului.

A participa substanțial înseamnă implicarea persoanei interesate în luarea deciziei de o semnificație vădită pentru sine sau organizația reprezentată.

Scopul politicii reglementării conflictului de interes este de a asigura dezbaterile și luarea deciziilor în interesul Consiliului național de coordonare TB/SIDA în special și a comunității în

general, la fel, asigurarea celui mai înalt grad de transparență, integritate și corectitudine în coordonarea și monitorizarea deciziilor ce țin de programele naționale.

Principii generale față de structura documentului:

Politica conflictului de interese este structurată în reglementarea conflictelor de interes la nivel de funcții generale ale Consiliului și anume coordonarea Programelor Naționale, dar și funcțiile adiționale, care reies din cele generale (numite în continuare funcții adiționale): coordonarea și monitorizarea programelor cu finanțare externă, care susțin Programele Naționale.

1. Reglementarea conflictelor de interese la nivelul funcțiilor generale (coordonarea Programelor Naționale):

1.1. Orice membru al Consiliului național de coordonare, care înainte sau în cadrul ședinței Consiliului va descoperi că se află în conflict de interes, este responsabil să declare deschis interesele sale într-o anumită decizie și să nu participe la dezbateră și votarea ei.

1. 2. În cazul când membrii care se află în situație de conflict de interese nu conștientizează sau nu recunosc aceasta, orice alt membru al Consiliului are drept să informeze public despre natura conflictului ori să-l aducă în atenția Secretariatului. Secretariatul are obligația de a aduce această informație în atenția membrilor Consiliului național de coordonare, ținând cont de confidențialitatea sursei (dacă este cerută).

1. 3. Persoana, care se află în conflict de interes, trebuie să se abțină de la orice acțiune ce ar putea influența procesul de luare a deciziilor.

1.4. Dacă după luarea unei decizii, oricare din membrii Consiliului național de coordonare TB/SIDA anunță despre un conflict de interese despre care nu s-a declarat anterior, președintele sau vicepreședintele are obligația să verifice existența conflictului și să acționeze în conformitate cu mecanismul propus în continuare.

2. Pentru reglementarea conflictelor de interese la nivelul funcțiilor adiționale (monitorizarea și coordonarea programelor cu finanțare externă) se ține cont de recomandările Fondului Global de combatere a SIDA, tuberculozei și malariei.

Se consideră situație de conflict cazul când președintele sau vicepreședintele Consiliului național de coordonare TB/SIDA este recipientul principal al resurselor financiare, sau când recipientul principal face parte din același constituent cu președintele sau vicepreședintele Consiliului național de coordonare TB/SIDA.

I. Recipientul principal nu va fi prezent la deliberarea și luarea deciziilor privind:

- Selectarea și numirea recipientului principal
- Re-numirea recipientului principal pentru următoarea fază de program
- Distribuirea fondurilor, inclusiv fondurile Fondului Global
- Re-alocarea fondurilor
- Inițierea, încheierea tranzacțiilor, contractelor ori altor înțelegeri care pot aduce beneficii personale în folosul persoanei indiferent de postul pe care îl deține (director, membru, angajat etc.)

- Implicarea membrilor familiei în activități de prestare a serviciilor etc.

II. Membrii Consiliului național de coordonare TB/SIDA, reprezentanți ai ONG-urilor, sau agențiilor internaționale sau bilaterale de dezvoltare care sunt sub-recipienti ai resurselor financiare ale Fondului Global de combatere a SIDA, tuberculozei și malariei nu participă la luarea deciziilor care au impact financiar asupra organizațiilor reprezentate.

III. Mecanismul de rezolvare a situațiilor de conflicte de interese

Acest mecanism este dezvoltat pentru două cazuri:

1. când există supoziții la legitimitatea unui conflict de interese
2. când existența conflictului de interese se declară ulterior luării deciziei

În asemenea cazuri, președintele sau vicepreședintele Consiliului național de coordonare are responsabilitatea de a iniția alegerea unui **comitet de rezolvare**, care va analiza situația. Componența acestui comitet va fi votată la ședința Consiliului și va fi va fi compus din membrii Consiliului, respectându-se echilibrul reprezentativității constituentului: guvernamental, nonguvernamental și agenții internaționale. Comitetul va avea un rol tripartit:

1. **Rolul de evaluare:** comitetul va analiza toată informația relevantă și va informa Consiliul național de coordonare dacă există o situație de conflict de interese sau nu. Procesul de evaluare trebuie să fie orientat spre protejarea informației confidențiale.
2. **Rolul de adjudecare și arbitraj:** comitetul va raporta și va face recomandări în scris Consiliului național de coordonare, care în ultimă instanță are responsabilitatea de a rezolva toate conflictele de interese. După evaluarea de către comitet majoritatea situațiilor vor fi clasificate ca:
 - **permisibile**, dacă situația nu reprezintă o sursă de influențare sau activitate improprie,
 - **permisibile, cu unele modificări** îndreptate spre înlăturarea influențelor sau activităților improprii,
 - **nepermisibile** când este dovedită prezența interesului personal, ce vine în contradicție cu cerințele donatorilor și regulamentele stabilite privind transparența.

În asemenea situații, cu referință la situațiile **permisibile cu unele modificări și nepermisibile**, comitetul trebuie să elaboreze un mecanism de raportare și posibile opțiuni de rezolvare.

Opțiunile posibile de rezolvare pot include, dar nu se vor limita la următoarele:

- dezvăluirea publică a informației relevante în întregime;
- schimbări necesare în administrarea proiectului (să excludă posibile interese personale);
- monitorizarea strânsă a desfășurării situației;
- deposedarea de drepturi care ar conduce la interes personal;
- stoparea sau reducerea volumului de implicare în activitatea respectivă,

- separarea de relațiile din afară, care ar putea provoca conflictul;
- rambursarea de către persoană a beneficiilor (costurilor) primite directe sau indirecte.

3. **Rolul de educare:** în virtutea experienței acumulate din rezolvarea cazurilor de conflict de interese, comitetul este cel mai indicat organism de consultare a Consiliului național de coordonare. În acest sens, comitetul trebuie să păstreze documente scrise, procese verbale despre întrunirile de lucru, ce vor include și principiile generale în rezolvarea conflictelor, care pot fi folosite drept ghid pentru viitoarele dezbateri.